

LA GUERRA DELS SEGADORS AL PLA D'URGELL. ESPECIAL INCÍS EN EL CAS DE MOLLERUSSA

Per Francesc Rebolledo i Bonjoch

CONTEXT HISTÒRIC

Felip IV va començar a regnar el 1621, era jove i inexpert, aquests defectes són accentuats per la mentalitat i caràcter del seu ministre Gaspar de Guzmán i Pimentel, comte d' Olivares i duc de Sanlúcar, i comença "*La temptativa de desnacionalització violenta i l'alçament de Catalunya.*"¹ El comte-duc estava decidit a actuar fermament en tots els ordres, tant en l'interior com a l'exterior, quan realment la caiguda de l'imperi castellà era inevitable i la retirada i la modèstia eren els millors camins. L'actitud violenta d'aquest home va provocar l'anomenada "Guerra dels trenta anys" a escala de tota Europa i finalment l'alçament de Portugal i Catalunya.²

El 1626 el comte-duc d'Olivares, que intentava apedaçar l'imperi que tenia Castella a Europa, proposà a Catalunya que aportés diners, armes i homes per als projectes militars de Castella. Catalunya refusà al·legant que ja feia un esforç superior a les seves possibilitats.

L'exèrcit francès, comandat per Condé, va atacar el Rosselló (aleshores encara no s'havia annexionat a França) el juny de 1639, Catalunya va disposar-se a la lluita, els catalans van demanar al rei que ells sols defensessin el Principat, però s'hi va negar.³ La lluita va girar al voltant de Salses, la qual va ser rendida als francesos per un alcaid espanyol, subornat pels francesos. La lluita per defensar el Rosselló fou sagnant; no obstant va acabar amb victòria ja que els francesos van haver de retirar-se, però va augmentar l'abisme entre la Cort de Castella i Catalunya.⁴

1) Ferran SOLDEVILA, *Història de Catalunya*, tom 3, pàg. 979.

2) Ferran SOLDEVILA, *Història de Catalunya*, tom 3, pàg. 979.

3) Ferran SOLDEVILA, *Història de Catalunya*, tom 3, pàg. 1000.

4) Ferran SOLDEVILA, *Història de Catalunya*, tom 3, pàg. 1002.

Durant la guerra amb França, la pagesia catalana es va veure obligada a allotjar en les seves pròpies cases l'exèrcit castellà, format en bona part, per mercenaris suïssos, flamencs i italians. La càrrega que comportava la guerra, el sosteniment de les tropes i els excessos dels soldats estrangers provocaren l'exasperació de la pagesia catalana. Tot això va provocar la insurrecció dels camperols catalans, que uniren llurs objectius a les institucions catalanes i amb la clerecia.

El dia de Corpus de 1640, bandes de segadors entraren a Barcelona, Pau Claris, President de la Generalitat de Catalunya, proclamà la República Catalana. Començà la Guerra dels Segadors, una guerra d'onze anys, en què cap dels dos bàndols s'imposà clarament. El 1640 es va fer el pacte de Ceret pel qual el rei francès, Lluís XIII es comprometia a donar ajut militar a Catalunya contra Castella i que quedaria com una república lliure sota la seva protecció. Però la invasió de Catalunya per Felip IV, la pressió del ministre Richelieu es va haver de proclamar Lluís XIII comte de Barcelona⁵.

Per una altra banda la Guerra dels Segadors va ser també un conflicte civil entre catalans ja que també hi va haver a Catalunya partidaris del monarca castellà –que eren nomenats despectivament mal afectes– que al principi eren minoria i circumscrits bàsicament entre la noblesa, però el desengany dels catalans envers els francesos –suposats aliats– va fer que molts es passessin als filocastellans i eren de totes les classes socials i en totes les institucions del país⁶.

Les males anyades de 1650 i 1651 van deixar el país exhaust, es va estendre la pesta des de 1650 que va delmar la població de les ciutats i el camp. Els allotjaments a soldats francesos i les lleves van exhaurir l'economia dels municipis catalans.⁷ Va ser precisament les protestes de les viles i llocs del Pla d'Urgell –a més de la Segarra– les més intenses pels abusos dels soldats –fossin castellans o francesos– per motiu dels allotjaments⁸.

Felip IV, després de la rebel·lió de Portugal, acomiadà el comte-duc i jurà les constitucions catalanes, aconseguint això la reconciliació amb Catalunya i la fi de la guerra amb el tractat dels Pirineus (1659) i l'annexió de la Catalunya nord per part de França⁹.

URGELL, PLA D'URGELL O PLANA D'URGELL: CONTEXT GEOGRÀFIC

Durant la guerra dels Segadors no existia la divisió administrativa actual en comarques i per tant tampoc el Pla d'Urgell i quan els cronistes i documentalists

5) *Diccionari d'història de Catalunya*, pàg. 984

6) Agustí ALCOBER I PERICAY, dins de *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, volum VI, pàg. XI

7) Agustí ALCOBER I PERICAY, dins de *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, volum VI, pàg. XI

8) Agustí ALCOBER I PERICAY, dins de *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, volum VI, pàg. XIV

9) *Diccionari d'història de Catalunya*, pàg. 984

tes de l'època parlen d'Urgell o plana d'Urgell hi és inclòs l'actual Pla d'Urgell però a més també cal incloure-hi les comarques de l' Urgell, Segrià, Garrigues i la Noguera. Per exemple Pere Gil en la seva *Geografia de Catalunya* diu: “Lo. 18a es Urgell, entenent per Urgell no La Seu, ni lo Bisbat, sino lo Pla de Urgell..¹⁰” i cita poblacions que cal estar-hi ben acord com: “Bellpuig, Prexana, Belianas, Vilanova, Miralcamp, Golmes, Mollerussa, Sidemon, Lopoal, Lo palau¹¹...” i d'altres que no pertanyen a l'actual Pla d'Urgell però sí que formen part de l'Urgell geogràfic i històric com: “Lo Tarros, La Foliola, Laguardia, Törnabous, Anglanssola¹²...” i d'altres que no pertanyen ni geogràficament ni administrativament sinó a les Garrigues com Castellots, Arbeca, Esplugacaba, Siutadella, Fullea.¹³ Aquestes contradiccions que trobem en Pere Gil, que va fer la seva obra a cavall dels segles XVI i XVII, són un exemple que podríem trobar en d'altres geògrafs, historiadors etc.

Per exemple tenim el següent text de l'any 1650 que diu: “*Porque el enemigo a más de que ocupar Lérida y Tarragona y por consiguiente haze contribuirse a toda la comarca de Lérida y tierra de Urgel hasta la vegeria de Tárraga y la de Agramunt..*”¹⁴ parla d'una sèrie de poblacions que no pertanyen al que seria l'actual demarcació del Pla d'Urgell però sens dubte la inclou. Aquest terme geogràfic d'Urgell que s'empra durant el segle XVII cal entendre que estava situat entre les forteses d'Arbeca, Bellpuig, Balaguer i Lleida i per tant era escenari dels atacs i contraatacs a les fortificacions dels municipis abans esmentats, que eren força importants.

LA GUERRA DELS SEGADORS A ALGUNS DELS MUNICIPIS DEL PLA D'URGELL

Barbens

Rocabertí cita que sota la dominació francesa “*l'heretgia es predicava i consentia en alguns llocs, com Barbens.*”¹⁵ És molt probable que entre la tropa francesa hi hagués alguns protestants –hugonots, preferentment- però la religió dominant a França era la catòlica i si entre la soldadesca hi havia hugonots que practicaven llur religió és normal, ara bé, aquesta propaganda tenia més la intenció de deteriorar la causa francocatalana en favor de la castellana.

Bell-lloc d'Urgell

La Generalitat de Catalunya relata que al 1645 soldats francesos en diverses poblacions catalanes havien comès robatoris etc i concretament que a la plana

10) Pere Gil i la seva *geografia de Catalunya*, pàg. 171

11) Pere Gil i la seva *geografia de Catalunya*, pàg. 171

12) Pere Gil i la seva *geografia de Catalunya*, pàg. 171

13) Pere Gil i la seva *geografia de Catalunya*, pàg. 171

14) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, volum VI, pàg. 1047

15) Ferran SOLDEVILA, *Història de Catalunya*, tom 3, pàg. 1053. Ferran Soldevila cita Rocabertí, dins de la seva obra *Presagios*, pàg. 15 i 89. Nota de l'autor.

d'Urgell havien saquejat cinc esglésies¹⁶. També es diu que als anteriors saquejos cal afegir-hi desordres a d'altres poblacions, entre elles Bell-lloc d'Urgell; i diu així: *“excessos y desórdens se ajustan los que estos dies del mes de janer corrent se han representat als senyors deputats per diferents síndichs ab suplicacions que.s llegiren la última Trentasisena, com són de la vila de Piera, de la parròchia de Sant Jaume de Noya, de Sanct Martí de Sasgayolas, de Segur, de la Guàrdia, de Cardedeu, de Vimbodí, de la Parera, de Belloch (vol dir Bell-lloc d'Urgell)... que los soldats francesos de peu y de a cavall, a més que.s fan donar menjar y beurer er ells, per sos criats, per los cavalls y cavalcaduras, sens pagar cosa alguna, no volen estar ab ordre algú en los alotjaments, ans bé se aposentan allà a hont los apar, y maltractan fins arribar a matar..”*¹⁷

Així tenim que el 1657, s'envia un memorial a l'agent de la Generalitat de Catalunya en la cort de Felip IV i entre d'altres dóna compte de: *“La relació de la universitat del terme de Belloc”*¹⁸.

El 1638 el veguer de Lleida va prometre a Bell-lloc dos soldats per no haver-hi gent preparades per a tal ofici i es va haver de prometre la donació de 55 lliures.¹⁹

El 1640 es van ajuntar els tres braços, per l'estament eclesiàstic no va comparèixer ningú però en l'estament militar va comparèixer entre d'altres Joan Pau de Belloch, donzell,²⁰ és a dir jove noble que no ha rebut encara les armes²¹. Era el propòsit fer la taxa de salaris que s'havien d'abonar als militars i esperar la contesta dels representants dels braços²².

El 1638 tenim el cas que el veguer de Lleida va prometre a Bell-lloc dos soldats, i com que no hi havia en aquest municipi persones preparades l'obligació es va reduir a diner i els van fer prometre que donessin 55 lliures els quals “vectigals” (s'ha d'entendre imposició o taxa) a Catalunya són prohibits²³.

Al 1657 tenim una sèrie de relacions enviades a Agustí Berardo (Bernardo?), agent de la Generalitat de Catalunya, i s'envia una relació de la universitat de Bell-lloc (la universitat vindria a ser avui dia l'ajuntament)²⁴.

Fondarella

El 1640, just quan començava la guerra dels Segadors, els diputats van ajuntar els braços generals perquè els membres dels tres estaments prestessin jurament de fidelitat, ja que encara no l'havien fet. Així tenim que entre tots els representants

16) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom VI, pàg. 685

17) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom VI, pàg. 685

18) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom VII, pàg. 808

19) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom V, pàg. 813

20) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom V, pàg. 1079

21) *Diccionari d'història de Catalunya*, pàg. 361

22) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom V, pàg. 1080

23) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom V, pàg. 1798

24) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom VII, pàg. 808

dels diferents estaments, viles i ciutats hi era Joan Angua en qualitat de síndic de Mollerussa i de Miralcamp, Fondarella i Sidamon²⁵. El síndic era, a la Corona catalanoaragonesa, el representant de les ciutats i les viles reials a les corts.

Margalef

Margalef avui dia forma part del terme municipal de Torregrossa, però fa temps havia tingut municipi propi; ja s'esmenta a finals del segle XI²⁶I –segons algunes fonts- hi ha restes de la primitiva església (únicament en resta de la façana), Margalef va formar part de la senyoria de Torregrossa des del segle XIII²⁷. Al fogatge de 1365-1370 apareix Margalef, amb 34 focs i Pere Ramon ça Costa com el seu senyor, i se'l classifica com a lloc²⁸. En el fogatge de 1378 Margalef ens apareix amb 12 focs i dins de la vegueria de Lleida, però el nom del seu senyor no s'especifica²⁹. També que pertany al bisbat de Lleida (com Torregrossa, òbviament) i que és lloc³⁰. No obstant, a la *Gran Geografia comarcal de Catalunya* consta que va quedar despoblada al primer terç del segle XV³¹.

No devia quedar despoblada del tot o potser es va repoblar posteriorment, ja que existeixen dades que, durant la Guerra dels Segadors, se l'esmenta sovint en els Dietaris de la Generalitat de Catalunya respecte si pagava els impostos derivats de la guerra i es parla dels taulers, o funcionaris, i diu que els taulers de les Borges, Arbeca, Juneda, Margalef i d'altres tenien de salari a 2 sous per lliura³². Per tant, si el dietari de la Generalitat relaciona Margalef amb d'altres poblacions com he esmentat i que tenia un tauler i el que cobrava, és que Margalef estava per força habitada. El 1656 es diu que de la taula de Lleida i la seva col·lecta falten per pagar la terça.

A més, cita Arbeca, les Borges, Vilanova de la Barca juntament amb Margalef i d'altres i el Dietari de la Generalitat diu també d'aquestes poblacions “guerra així mateix”³³ és a dir que aquestes poblacions patien la guerra.

El mateix 1656 de la taula de Lleida i la seva col·lecta faltaven per pagar la terça Alcarràs, Vilanova de la Barca, Arbeca, Margalef i d'altres, i diu “guerra així mateix”³⁴

Mollerussa

Segons tres fonts historiogràfiques, Mollerussa fou un dels escenaris de la Guerra dels Segadors; són l'Antoni de Bofarull, Josep Sanabre i el treball *Els setges de Lleida (1644-1647)*, i les aniré exposant:

25) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom VI, pàg. 1102 i 1103

26) *Gran geografia comarcal de Catalunya*, pàg. 250

27) *Gran geografia comarcal de Catalunya*, pàg. 250

28) José IGLÉSIES FORT, *El fogaje de 1365-1370*, pàg. 333

29) Esther REDONDO, *El fogatjament general de Catalunya de 1378*, pàg. 445

30) Esther REDONDO, *El fogatjament general de Catalunya de 1378*, pàg. 110

31) *Gran geografia comarcal de Catalunya*, pàg. 250

32) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom VI, pàg. 1310

33) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom VI, pàg. 1493

34) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom VI, pàg. 1493

- 1) Antoni de Bofarull (Reus 1821-Barcelona 1892) va treballar a l'Arxiu de la Corona d'Aragó del 1846 fins a la seva mort; fou un dels propulsors de la Renaixença catalana; durant la primera part de la seva carrera va fer la divulgació històrica a l'estil romàntic; per la seva enemistat amb Víctor Balaguer va voler escriure la història de Catalunya de cap a peus –per contrapesar les obres històriques de Balaguer– basant-se en criteris bàsicament documentals i segons els canons del criticisme. La seva *Historia crítica (civil y eclesiàstica) de Catalunya* que, amb crítiques, cal destacar com a seriosa i una mica conservadora ideològicament³⁵.

El general francès Harcourt havia enviat part de les seves tropes a Agramunt i una altra part a devastar els sembrats dels camps de Tarragona, perquè no fessin cap servei a l'enemic. Més tard, Harcourt va idear ocupar tota la plana d'Urgell. Mollerussa estava ocupada i fortificada per *Cantelmi*, i hi va enviar els seus lloctinents: el català Sacosta i el francès Saint-onez, els quals atacaren Mollerussa el vuit de maig i ben aviat la van rendir.³⁶

- 2) Josep Sanabre i Sanromà. (Bonastre 1892-Barcelona 1976). Va estudiar la carrera eclesiàstica al seminari de Barcelona i paral·lelament comença la seva simpatia pel catalanisme polític. La seva vocació històrica es deu a Rovira i Virgili per la seva crida al jovent català el 1924. De 1926 a 1930 va treballar a l'arxiu municipal de Barcelona. El 1928 va reorganitzar l'arxiu diocesà de Barcelona; al Vaticà va estudiar arxivística i diplomàtica. A París el 1935, a la Biblioteca nacional va estudiar el govern de Catalunya de 1644-1651. El 1956 va culminar la recerca als arxius romans sobre la guerra dels Segadors. La seva obra sobre aquesta guerra va donar més realitat a tot l'escrit per la historiografia francesa, espanyola i catalana i va deixar palesa la manipulació francesa envers les institucions i líders catalans d'aquell conflicte³⁷.

El Mariscal francès La Mothe ataca Agramunt i literalment: ³⁸“...cient totalmente liberado de enemigos el Pla d'Urgell³⁹”. A final d'abril es va instal·lar a Cervera, des d'on el mariscal es apoderar d'altres poblacions com Mollerussa, i preparant la batalla contra Cantelmo i Mortara.⁴⁰

- 3) L'obra “Els setges de Lleida (1644-1647)” feta per Juan Luis Gonzalo, Ángeles Ribes i Óscar Uceda. El treball va ser publicat per l'Ajuntament de Lleida i parla de la guerra dels Segadors només centrant-se en els setges de Lleida i per tant en les campanyes de 1642, 1644. Els seus autors mateixos diuen:

35) *Diccionari d'història de Catalunya*, pàg. 132-133

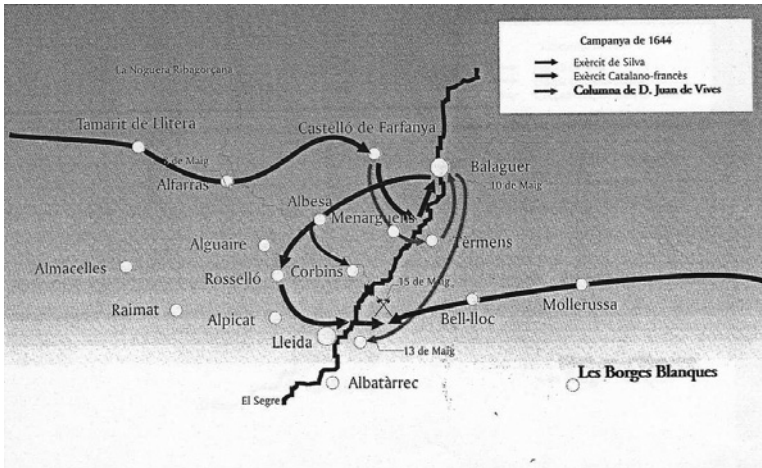
36) Antoni DE BOFARULL, *Historia crítica (civil y eclesiàstica) de Cataluña*, tom VIII, pàg. 148.

37) *Diccionari d'història de Catalunya*, pàg. 961

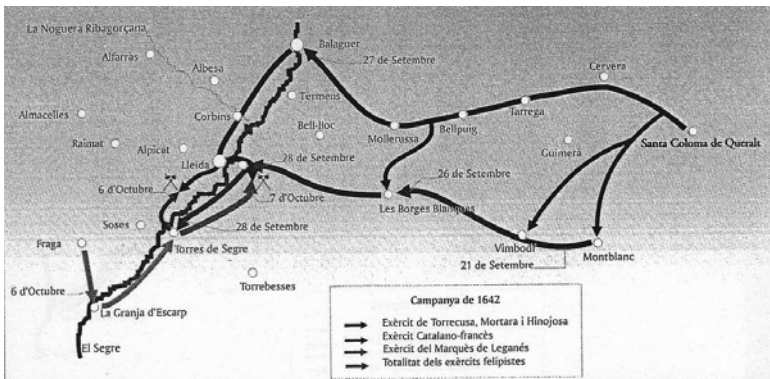
38) José SANABRE, *La acción de Francia en Cataluña*, pàg. 301 i 302.

39) L'autor, quan parla del Pla d'Urgell, no es refereix a l'actual divisió administrativa sinó a un sentit més ampli, ja que el relat és molt anterior. Nota de l'autor.

40) José SANABRE, *La acción de Francia en Cataluña*, pàg. 302.

Quadre explicatiu dels moviments de la campanya de 1644 per Lleida, en moviments d'atac i contratac. (Extret del llibre Els setges de Lleida)

Quadre explicatiu de la campanya de 1642 respecte els atacs per conquerir Lleida. (Extret del llibre Els setges de Lleida)

“Aquest llibre té l'objectiu d'explicar i dona a conèixer les batalles i setges que es van produir a Lleida i els seus voltants durant aquest període.” aleshores els autors no es centren en Mollerussa –ni en la resta de poblacions de la terra ferma– sinó que és un lloc que es cita per la seva proximitat amb Lleida. Els moviments dels exèrcits castellans i dels francocatalans si passen per Mollerussa és perquè és una població que està al camí que duu a la capital de la terra ferma i la cita de la capital del Pla d'Urgell és mínima i inferior als altres autors i diu tan sols: El 17 d'abril de 1645 va sortir de Barcelona un exèrcit francès (cal recordar que al principi de la guerra dels Segadors, França era aliada de Catalunya) comandat per Harcourt mateix i sense cap mena d'oposició va anar conquerint poblacions com Agramunt, Cervera i Mollerussa.⁴¹

41) J.L. GONZALO, Àngeles RIBES, Óscar UCEDA, *Els setges de Lleida 1644-1647*, pàg. 99.

Les tres fonts anteriors col·loquen Mollerussa com un dels escenaris de la guerra dels Segadors, no obstant cada un ho fa amb certa variació, això mereix ser objecte d'estudi.

Qui eren els protagonistes que han esmentat els estudiosos abans?:

Harcourt, Enric de Lorena, comte de. General francès noble i militar. El 1644 va ser nomenat Virrei de Catalunya per part del rei francès, contra l'exèrcit de Castella. Es va apoderar de Roses i Balaguer, però va fracassar a la batalla de Lleida. Harcourt va ser un dels més grans generals de la seva època.⁴²

Cantelmi, Andreu duc de Popoli Va néixer a Nàpols i pertanyia a una noble família de la noblesa napolitana. Va servir a l'exèrcit castellà a Flandes. Quan Catalunya es va aixecar en armes contra Felip IV, aquest el va nomenar Virrei de Catalunya i comandava les tropes castellanques que actuaven contra els catalans. Va ser derrotat el 22 de juny de 1645 a la batalla de Llorens pel mariscal francès Harcourt i es va haver d'aixoplugar a Balaguer, població que va assetjar i prendre el general francès Harcourt que estava del costat dels francocatalans.⁴³

Golmés

A Golmés hi va haver la presència, durant la guerra dels Segadors, d'un terç (els terços eren les unitats militars castellanques armades amb arcabussos, piques i mosquetons i eren mercenaris i van provocar l'exasperació dels catalans pels seus excessos⁴⁴) anomenat "Magaloty" format bàsicament per soldats italians del regne de Nàpols qui eren aliats de Felip IV i queda constància que aquest terci enemic de Catalunya va entrar a Golmés i per la força van prendre:

A Joan Tuyxent: una somera de deu anys, una pollina de dos anys i una altra de tres.

A Lloys Sants: un burro de tres anys

Joan Vellet: dues someres.

Antoni Molner: una somera de cinc anys

A Francesc Pujalt: dos rucs.

A Jaume Berart: dues egües

A mossèn March Pelliçó: una mula de quatre anys

A Sebastià Jovells: una egua de quatre anys i una mula de sis.

A Jaume Sopera: una egua

A Jaume Llorens: un ruc

A Pere Joan Balle: dues mules

42) *Enciclopèdia Espasa-Calpe*, tom 27, pàg. 674.

43) *Enciclopèdia Espasa-Calpe*, tom 11, pàg. 241.

44) *Diccionari d'història de Catalunya*, pàg. 1044.

A mossèn Felip Llobera: dues mules

A Joan Sol: una mula

A Sebastià Braqué: una somera

A la vídua Çepera: una egua de dotze anys i dues mules.

A la vídua Clarissona: una pollina i una vedella

A Joan Llorens: un vedell

A part de tots els particulars dits anteriorment van prendre a la vila de Golmés catorze botines.⁴⁵

Linyola

En el cas de Linyola que abans de començar la guerra dels Segadors pertanyia a la baronia de Bellpuig, va restar al marge de la guerra, després, començats els actes bèl·lics les tropes de Castella van ocupar Lleida al juliol de 1644 i des de la capital de la terra ferma atacaven les planes de l' Urgell. Balaguer, Àger i Agramunt es van rendir a Felip IV ja que molts catalans estaven tipes de l'arrogància de les tropes franceses que hom suposava que eren aliades de Catalunya.⁴⁶

El general la Motte (de qui ja he parlat anteriorment) va ser substituït pel comte Harcourt i es va dirigir amb les tropes franceses cap a les planes de l' Urgell el 1645, va instal·lar el seu quarter general a Linyola i des d'allí va enviar Saint-Onez a atacar Camarasa, on va derrotar les tropes castellanques i posteriorment va atacar Balaguer, la qual es va rendir al rei de França.⁴⁷

Ivars d'Urgell

Tenim la notícia que el dos d'abril de 1655 que el sobrecullidor de la Generalitat de la part de ponent va pagar a la Generalitat la terça dels mesos de gener, febrer i març de 1654 del dret ordinari i de guerra. Del dret ordinari de les taules de Balaguer faltaven per pagar la d' Ivars d'Urgell, a més d'Agramunt, Santa Linya, Artesa, Tragó, Castelló de Farfanya, Tiurana, Àger i Linyola entre d'altres.⁴⁸

La Generalitat de Catalunya per cobrar els impostos per pagar la guerra –i d'altres– tenia a Catalunya una sèrie de districtes anomenats col·lecta que servien per punt de recaptació de certs impostos, és a dir, el lloc on eren recaptats.

A l'octubre de 1646 al Dietari de la Generalitat es diu: “*Molt Il·lustre senyor: Per a subvenir a la necessitat present d'esta província, per ocasió que lo enemich ab numerós exercit és entrat dins la plassa de Urgell, y té ja vuy ocupades las vilas de Arbeca, Bellpuig, Juneda, Anglasola, Tàrrega y otras vilas de dita plana...*”⁴⁹

45) Golmés recull històric, pàg. 67-68

46) Història de Linyola., pàg. 78

47) Història de Linyola, pàg. 78

48) Dietaris de la Generalitat de Catalunya, tom VI, pàg. 611

49) Dietaris de la Generalitat de Catalunya, tom VI, pàg.1647

El 1640, el síndic d'Ivars d'Urgell, Rafel Rubinat, està present amb els síndics i representants d'altres estaments per acordar la presa d'armes per motius únicament defensius de Catalunya i impedir la invasió de les milícies que estan a les parts de llevant i de ponent que han provocat: "*horrendos sacrilegis que han comès cremant iglésies y en ellas lo Santíssim Sagrament...*"⁵⁰ i que totes les persones dels tres estaments a títol particular com del braç o lloc que representen han de prestar jurament.⁵¹

Vilanova de Bellpuig

De la guerra dels Segadors sembla ser que no hi ha referències directes en aquesta població però sí que n'hi ha del dia a dia que demostren les penalitats que passava la gent de Vilanova. Per exemple el 1643 el batlle Anton Joan Serrano i els jurats Francesc Viladot i Pau Tudela va demanar 200 lliures a Joan Massot de Juneda per poder pagar els creditors.⁵²

El 8 de febrer de 1651, l'alcalde Jaume Tudela va demanar 500 lliures a Joan Aixalà per pagar als creditors de la vila.⁵³

Vilanova de Bellpuig formava part –com d'altres poblacions del Pla d'Urgell– de la baronia de Bellpuig i era propietat dels ducs de Sessa, els quals vivien a Madrid i feien costat a Felip IV i els seus béns van ser segrestats i, un cop acabada la guerra, van tornar a mans del duc de Sessa.⁵⁴

BIBLIOGRAFIA

Antoni de BOFARULL, *Historia crítica (civil y eclesiástica) de Cataluña*, tom VIII, pàg. 148.

Dietaris de la Generalitat de Catalunya.

Diccionari d'història de Catalunya.

Enciclopedia Espasa-Calpe

Gran geografia comarcal de Catalunya

J. L. GONZALO, Ángeles RIBES, Óscar UCEDA, *Els setges de Lleida 1644-1647*

GRUP D'ESTUDIOSOS DE LA VILA, *Història de Linyola*,

Josep IGLÉSIES, *Pere Gil i la seva geografia de Catalunya*

Josep IGLÉSIES FORT, *El fogaje de 1365-1370*,

Esteve MESTRE, *Història de Vilanova de Bellpuig*,

J. M. PALAU, *Golmés recull històric*,

Esther REDONDO, *El fogatjament general de Catalunya de 1378*

José SANABRE, *La acción de Francia en Cataluña*

Ferran SOLDEVILA, *Història de Catalunya*

50) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom V, pàg. 1086

51) *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, tom V, pàg. 1087

52) *Història de Vilanova de Bellpuig*, pàg. 62

53) *Història de Vilanova de Bellpuig*, pàg. 63

54) *Història de Vilanova de Bellpuig*, pàg. 63 i 64